

TEST ZO SLOVENSKEHO JAZYKA A LITERATÚRY

Testová forma: **B**

Kontrolné číslo: **4108**

Európsky sociálny fond pomáha rozvíjať zamestnanosť podporovaním zamestnateľnosti, obchodného ducha, rovnakých príležitostí a investovaním do ľudských zdrojov.

Az Európai Szociális Alap a foglalkoztathatóság, a kereskedelmi szellem, az esélyegyenlőség támogatásával és a humán erőforrásokba való befektetésekkel segíti elő a foglalkoztatottság fejlesztését.

Європейський соціальний фонд допомагає забезпечувати працевдатність населення, поширює робочі місця, ринкову систему, інвестуючи до людського потенціалу.

Tento projekt je spolufinancovaný z prostriedkov Európskeho sociálneho fondu (ESF).

Ez a tervezet az Európai Szociális Alap (ESZA) anyagi támogatásával valósul meg.

Наведений проект фінансований також з коштів Європейського соціального фонду (ЄСФ).

Vlašské orechy sú výbornou pochúťkou, ale aj surovinou do šalátov, pomazánok, varených jedál či rôznych múčnikov. Napriek tomu dávame prednosť rôznym iným, najmä praženým a soleným orieškom, ktoré neprospievajú nášmu zdraviu. Naopak vlašské orechy sú bohatým zdrojom draslíka, magnézia, zinku, medi a selénu, pre obsah vitamínov skupiny B sa o nich hovorí, že sú „potravou pečene a mozgu“. A vzhľadom na obsah nenasýtených mastných kyselín účinne chránia srdce.

K ukážke č. 1 sa vzťahujú úlohy 01 - 03.

01. Určte, aký vetný člen je podčiarknuté slovné spojenie praženým a soleným orieškom z ukážky č. 1:

- A** postupne rozvíjací prívlastok
- B** viacnásobný prívlastok
- C** viacnásobný predmet
- D** viacnásobný podmet

02. Určte, ktoré slovo z ukážky č. 1 je nespisovné:

- A** pomazánok
- B** múčnikov
- C** pochúťkou
- D** potravou

03. Určte, aký vetný člen je podčiarknuté slovné spojenie nenasýtených mastných kyselín z ukážky č. 1:

- A** viacnásobný prívlastok
- B** viacnásobný predmet
- C** postupne rozvíjací prívlastok
- D** postupne rozvíjací predmet

04. Určte, v ktorej z možností sú všetky slová utvorené skladaním:

- A** trojuholník, tmavohnedá, vzorovaná
- B** tmavohnedá, trojuholník, uhlopriečka
- C** trojuholník, rozrežeme, vzorovaná
- D** uhlopriečka, rozrežeme, tmavohnedá

05. V ktorom z nasledujúcich úryvkov je pravopisná chyba?

- A** Panenský olivový olej je ideálny do šalátových nálevov. Nie je vhodný na vyprážanie, lebo zahrievaním sa ničí jeho aróma a vitamín E.
- B** Olivový olej má pre vysoký obsah nenasýtených mastných kyselín priaznivý vplyv na hladinu cholesterolu v krvi.
- C** Na vyprážanie sa hodí ľahký či rafinovaný olivový olej. Nepoužívajte ho však viac krát, lebo zahrievaním vzniká chemická reakcia, pri ktorej sa tvoria nebezpečné voľné radikály.
- D** Olivy sú zdravé najmä pre obsah vitamínu E a prírodné antioxidanty. Majú však vysoký obsah soli a sodíka, čo musia pri konzumácii zohľadniť ľudia s vysokým krvným tlakom a jesť ich len občas v malom množstve.

06. Určte, v ktorej skupine slov sú správne napísané všetky zemepisné názvy:

- A** Južná Amerika, Mys dobrej nádeje, Lomnický štít, Jankov vršok, Slovenská republika
- B** Stredozemné more, Atlantický Oceán, Karlova Ves, Vysoké Tatry
- C** Železné vráta, Podunajská nížina, Mont blanc, Levočské vrchy, Alpy
- D** Jaskyňa Slobody, Fínsky záliv, Tichý oceán, Svätý Jur, Golfský prúd

07. Určte, v ktorej z možností sa všetky slová vo výslovnosti spodobujú:

- A** kresba, hĺbka, zub, lávka, včera, obchod, z poľa
- B** vták, podčiarkni, raz , doplňte, zajtra, dievčatá, z očí
- C** svadba, druh, trieda, prázdniny, včas, v zátvorke, vzkĺčilo
- D** pád, zo slov, presvedčil, chlieb, sklamať, zdravší, breh

08. Určte vetu, v ktorej je správne vykanie:

- A** Želám vám, pán riaditeľ, aby ste bol úspešný a mali radosť zo svojej práce.
- B** Pán vedúci, boli by ste taký láskavý a prišiel by ste do kancelárie?
- C** Pán Polák, vy ste zasa prišli neskoro do práce a zmeškali ste dôležité informácie!
- D** Pán učiteľ, mohol by ste mi pomôcť s touto úlohou?

Ukážka č. 2

Štefan Žáry: Kotva a krídla
(úryvok)

Skúste ma uväzniť -
vzopnem sa, dosť mám sily,
aj s klieťkou vyletím
do voľnej modraviny.

K ukážke č. 2 sa vzťahuje úloha 09.

09. Aký motív autor spracoval v úryvku?

- A** láska a priateľstvo
- B** samota a pokoj
- C** šťastie a rodina
- D** sloboda a voľnosť

10. Určte, v ktorej z možností sú všetky slová príslovky:

- A** denne, dávno, blízko, rýchlo
- B** denne, dávno, blízky, rýchlo
- C** denne, dávno, blízko, rýchly
- D** denne, dávny, blízko, rýchlo

11. Určte, v ktorej z možností sú slovesá v tvare slovesného podstatného mena:

- A** čítaný, volaný, písaný, maľovaný
- B** čítajúc, volajúc, píšuc, maľujúc
- C** čítajúci, volajúci, píšuci, maľujúci
- D** čítanie, volanie, písanie, maľovanie

Ukážka č. 3

Ján Smrek: Stromy
(úryvok)

Príroda zákon je,
človek však neposlúcha,
preto je zmätok v ňom
a strom je sídlom ducha.

K ukážke č. 3 sa vzťahujú úlohy 12 - 13.

12. Ktoré z tvrdení vyplýva z textu?

- A** Človek je korunou tvorstva, a preto má právo ničiť prírodu.
- B** Príroda je matkou, ktorá človeku nechce vydať svoje bohatstvá.
- C** Človek je ľahostajný voči prírode, myslí iba na svoj prospech.
- D** Ó, aká si krásna, príroda, matka naša!

13. Určte rým básne:

- A** združený, aabb
- B** striedavý, abab
- C** obkročný, abba
- D** prerývaný, abcb

Ukážka č. 4

Z rudných surovín sa získava železo, olovo, zinok, meď a drahé kovy. Vyrábajú sa z nich predmety dennej potreby. Drahé kamene sa používajú nielen v klenotníctve, ale aj napr. v technike a palubných prístrojoch kozmických lodí.

Z nerudných surovín má veľký význam pre potravinársky a chemický priemysel ťažba kamennej soli. Stavebný materiál poskytujú horniny piesok, štrk, žula, čadič a iné.

K ukážke č. 4 sa vzťahujú úlohy 14 - 15.

14. Určte slohový útvar ukážky č. 4:

- A** správa
- B** výklad
- C** odborný opis
- D** úvaha

15. Určte slohový postup v ukážke č. 4:

- A** rozprávací
- B** opisný
- C** informačný
- D** výkladový

16. Určte prisudzovací sklad vo vete:

Do Zemplínskeho Hradišťa bociany zvyknú prilietaf na Jozefa.

- A** bociany zvyknú
- B** zvyknú prilietaf
- C** bociany zvyknú prilietaf
- D** zvyknú prilietaf na Jozefa

Ukážka č. 5

J. Satinský: Šlak ma ide trafiť zo ... spisovnej slovenčiny (úryvok)

Presnejšie: z hovorovej spisovnej slovenčiny. Väčšina z nás sa hovorovej spisovnej slovenčiny v súkromí, chvalabohu, držať nemusí. Každý hovorí, ako mu zobák narástol. Záhorák hovorí doma medzi svojimi záhorácky, Spišiak po spišsky, Zemplínčan po zemplínsky, Lipták po liptovsky, Oravec po oravsky, Gemerčan po gemersky - ach, tá sloboda, keď si človek nemusí ústa vykrivovať do spisovnej slovenčiny...

A tu som pri tom - prečo ma z toho ide trafiť šlak. Našinec sa v podstate musí do tej spisovnej slovenčiny naprogramovať: prehodiť nejaké klávesnice v mozgu, preložiť výhybku. Už - už chce povedať v škole: „Pany učiteľko, já neska mosím po druhej hodzine vypannút na pohreb," ale v poslednej chvíli prehodí výhybku na rovnú koľaj spisovnej slovenčiny a vyhrkne z neho: „Pani učiteľka, ja dnes musím po druhej hodine ísť na pohreb."

Už - už chce začať miestny hlásateľ na futbale hovoriť: „Alojz Bodegy nech še dostavi na peršu branu, bo ho tam čeka bardzo šumna ...", ale ubrzdí a povie do mikrofónu: „Žiadame Alojza Bodegyho, aby sa dostavil k prvej bráne ... atď."

Okrem profesionálnych hercov, hlásateľov, farárov a učiteľov musíme denne prepínať v mozgu z hovorovej do spisovnej a zo spisovnej do hovorovej reči ako dáki schizofrenici. Ja pochybujem, že to tak musia robiť aj Angličania či Francúzi... - Asi áno. Rozdiel je iba v tom, že ich spisovná hovorová reč je stará. Múdra. Ona sa za stáročia prispôsobila tej nespisovnej hovorovej reči a rozdiel medzi nimi je taký malý, že ani nestojí za reč. Uvedomte si, že naša spisovná hovorová reč ešte nemá ani 200 rokov! V roku 1843 na fare v Hlbokom sa dohodli starejší, že budeme všetci rozprávať liptovskou ľubozvučnou slovenčinou. Pre Liptákov to neznamenal žiadnu zmenu - hovorili si ďalej, ako im zobák narástol. Ale čo my - ostatní? Odvtedy hovorilo spisovnou hovorovou liptovskou slovenčinou najmenej šesť generácií - možno my sme už siedma a ešte stále je medzi hovorovou a hovorovou spisovnou rečou poriadny rozdiel. Svedčí o tom aj to, že taký Záhorák s Vyhodňarom si ani neporozumie. Musia odísť do spisovnej reči. Predsa len je to dorozumievací prostriedok...

K ukážke č. 5 sa vzťahujú úlohy 17 - 21.

**17. Na základe prečítaného textu vysvetlite myšlienku:
Každý hovorí, ako mu zobák narástol.**

- A** Rozpráva, ako sa v domácom prostredí naučil.
- B** Rozpráva vždy spisovne.
- C** Rozpráva väčšinou neslušne.
- D** Vyjadruje sa iba odborne.

18. Ktorí slovenskí národovci sa v roku 1843 zaslúžili o uzákonenie spisovnej slovenčiny?

- A** Ján Kalinčiak, Ľudovít Štúr, Janko Kráľ
- B** Ľudovít Štúr, Jozef Miloslav Hurban, Michal Miloslav Hodža
- C** Ján Hollý, Anton Bernolák, Ľudovít Štúr
- D** Ľudovít Štúr, Jozef Miloslav Hurban, Samo Chalupka

19. Určte slohový útvar ukážky č. 5:

- A** oznámenie
- B** úvaha
- C** opis
- D** správa

20. V ktorej z možností sú všetky slová spisovné?

- A** Oravec, vykrivovať, starejší, ľubozvučný
- B** Lipták, mosím, hlásateľ, futbal
- C** farár, vypannút, klávesnice, výhybka
- D** neska, hodzina, peršu, bardzo

21. Podčiarknuté slovné spojenie to nestojí za reč je:

- A** metafora
- B** prirovnanie
- C** frazeologizmus
- D** metonymia

Ukážka č. 6

Svet spotrebúva viac, než Zem vytvorí

Svet spotrebúva ročne o približne 20 percent viac prírodných zdrojov, než je planéta schopná vyprodukovať, konštatoval vo štvrtok Svetový fond na ochranu prírody. Vo Švajčiarsku sídliaca organizácia v tejto súvislosti vyzvala vlády, aby urýchlene začali prijímať opatrenia na obnovenie ekologickej rovnováhy.

„Zvyšujeme si ekologický dlh, ktorý nebudeme schopní splatiť,“ uviedol generálny riaditeľ fondu Claude Martin.

Vo svojej správe s názvom Living Planet Report 2004, ktorá vychádza každý rok a táto je už piatou tohto druhu v poradí, Svetový fond uviedol, že v rokoch 1970 až 2000 sa populácie morských a suchozemských druhov znížili o 30 percent. Populácie sladkovodných druhov sa zredukovali až o 50 percent. „Je to priamy dôsledok zvyšovania dopytu človeka po potrave, vláknoch, energii a vode. Ľudia spotrebujú o 20 percent prírodných zdrojov viac, než planéta dokáže vyprodukovať,“ konštatoval fond.

Množstvo úrodnej pôdy, ako uviedla organizácia, predstavuje v priemere na uživenie jedného človeka v súčasnosti 2,2 hektára. Zem však dokáže poskytnúť iba 1,8 hektára na obyvateľa. Najrýchlejšie rastúcou zložkou spotreby je spotreba energie, ktorá sa v období rokov 1961 až 2001 zvýšila o 700 percent. Mimoriadne rýchlym tempom spotrebúvajú prírodné zdroje Severoameričania, ktorých ekologická spotreba je dvakrát väčšia než spotreba u Európanov a sedemkrát väčšia než u obyvateľov Ázie a Afriky.

K ukážke č. 6 sa vzťahujú úlohy 22 - 30.

22. Z ukážky č. 6 zistíte, na ktorom svetadiele majú obyvatelia najväčšiu ekologickú spotrebu:

- A** Európa
- B** Severná Amerika
- C** Ázia
- D** Afrika

23. Zistíte, v ktorom živočíšnom druhu došlo k zníženiu populácie o 30 percent:

- A** morské a sladkovodné druhy
- B** suchozemské a sladkovodné druhy
- C** suchozemské druhy
- D** morské a suchozemské druhy

24. Z ukážky č. 6 zistite, kto má prijať opatrenia na obnovenie ekologickej rovnováhy:

- A** Svetový fond na ochranu prírody
- B** organizácia sídliaca vo Švajčiarsku
- C** vlády jednotlivých krajín
- D** generálny riaditeľ fondu

25. V ktorom roku vyšla prvá správa s názvom Living Planet Report?

- A** 2004
- B** 1999
- C** 1970
- D** 2000

26. Určte jazykový štýl ukážky č. 6:

- A** publicistický
- B** umelecký
- C** administratívny
- D** náučný

27. Určte, v ktorej z možností sa všetky podstatné mená skloňujú podľa vzoru žena:

- A** prírody, energii, pôdy, zložkou, vode
- B** spotreby, organizácia, Ázie, rovnováhy, v súčasnosti
- C** Afriky, populácie, vlády, planéta, v súvislosti
- D** planéta, vlády, vode, zložkou, v správe

28. Z ukážky č. 6 zistite, ktorá z uvedených možností je uvádzacou vetou k priamej reči:

- A** „Zvyšujeme si ekologický dlh, ktorý nebudeme schopní splatiť,”
- B** aby urýchlene začali prijímať opatrenia na obnovenie ekologickej rovnováhy.
- C** uviedol generálny riaditeľ fondu Claude Martin.
- D** „Zvyšujeme si ekologický dlh, ktorý nebudeme schopní splatiť,” uviedol generálny riaditeľ fondu Claude Martin.

29. Určte, v ktorej z možností sú všetky číslovky správne napísané:

- A** dvacať, tricať, päťdesiat
- B** dvadsať, tridsať, päťdesiat
- C** dvadsať, tridsať, päťdesiat
- D** dvadcať, tridcať, pädesiat

30. Určte, ktorá z uvedených viet je jednoduché podradovacie súvetie:

- A** Svet spotrebúva ročne o približne 20 percent viac prírodných zdrojov, než je planéta schopná vyprodukovať, konštatoval vo štvrtok Svetový fond na ochranu prírody.
- B** Množstvo úrodnej pôdy, ako uviedla organizácia, predstavuje v priemere na uživenie jedného človeka v súčasnosti 2,2 hektára.
- C** Je to priamy dôsledok zvyšovania dopytu človeka po potrave, vláknach, energii a vode.
- D** Najrýchlejšie rastúcou zložkou spotreby je spotreba energie, a tá sa v období rokov 1961 až 2001 zvýšila o 700 percent.

Koniec testu